

Andrzej Rozwałka

Lublin, ul. Jezuicka 16, AZP 77-81/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 95-96

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

fragm. zamków żelaznych, gwoździ oraz bardzo ciekawych kafli piecowych z wyobrażeniami figuralnymi (w tym postać rycerza w pełnej zbroi).

Kres istnieniu budowli położył pożar, który doszczętnie strawił dwór. Doskonale zachowane bryły polepy konstrukcyjnej z negatywami bierwion drewnianych, zachowane *in situ* okucia drzwi, a także uchwycone dwa narożniki, pod które podłożone były duże kamienie, pozwalają na przynajmniej częściową rekonstrukcję zniszczonej budowli. Budynek drewniany, zrębowy, miał szerokość 6 m. Wejście usytuowane było od strony zachodniej. Najprawdopodobniej posiadał dwie izby — w jednej z nich odkryto pozostałości pieca kaflowego. Całość otoczona była fosą, przez którą przerzucony był drewniany most.

Dwór po zniszczeniu w 1. poł. XVI w. nie został już odbudowany. Jego pogorzelsko pozostało nienaruszone. Rodzina Kozłowskich, do której należał Kozłów przez całe średniowiecze, wybudowała nowy dwór w bezpośrednim sąsiedztwie spalonej siedziby.

Materiały przekazano do Działu Archeologii Muzeum w Gliwicach.

Badania będą kontynuowane.

Krosno, st. 1
gm. loco, woj. krośnieńskie

Badania ratownicze prowadził J. Ginalski. Miasto — mury obronne.
Późne średniowiecze — okres nowożytny.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Leszcze, Jaskinia nad Stawem w Gackach, gm. Pińczów, woj. kieleckie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Lublin, ul. Jezuicka 16
AZP 77-81/—

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadził dr Andrzej Rozwałka. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Relikty późnośredniowiecznej i nowożytnej zabudowy miejskiej.

Sondażowe badania przeprowadzono na tzw. zatyłku przyrynkowej kamienicy Rynek 12, od strony ul. Jezuickiej. Celem ich było rozpoznanie charakteru i zasięgu dawnego zaplecza jednej z najstarszych kamienic lubelskiego Starego Miasta. Najwcześniejsza znana wzmianka dotycząca dziejów kamienicy pochodzi z r. 1512 i zawiera określenie „lapi-dea”, co wskazuje na obiekt murowany. Badania historyczne pozwalają na przypuszczenie, że istniała wcześniejsza, XV-wieczna zabudowa, powstała w czasie formowania się murowanej zabudowy przyrynkowej. W końcu XVI w. powstaje murowana oficyna tylna. Brakuje natomiast danych co do zabudowy pozostałej tylnej części działki.

Zrealizowano sondaże o łącznej powierzchni ponad 50 m². W większości wykopów (poza nr 1A i 6) nieznacznie poniżej 1 m pod współczesnym poziomem gruntu wystąpiły sklepienia piwnic uniemożliwiające dalszą eksplorację. W wykopach 4, 4A, 4B i 5 odsłonięto również relikty murów kamiennych — zapewne pozostałości zabudowy północnej pierzei ulicy Jazuickiej. Jedynie w wykopie nr 5 udało się doprowadzić eksplorację do podłoża calcowego (lessu). Na poziomie 3,4–4 m poniżej współczesnego poziomu podwórza wystąpiła warstwa osadnictwa późnośredniowiecznego, zalegająca bezpośrednio na podłożu macierzystym. Powyżej tego poziomu — do głębokości 2 m — wystąpiły nawarstwienia związane z nowożytnym użytkowaniem terenu. Charakter uwarstwień wskazuje, że występujące tu kilkudziesięciocentymetrowe nawarstwienia polepy i spalenizny związane są

z istnieniem warsztatów kowalskich. Dane archeologiczne zgodne są z ustaleniami historyków Lublina, którzy ulicę Jezuicką wiążą z dawną ulicą Kowalską w obrębie miejskich murów obronnych.

Odkryte pozostałości zabudowy od strony ul. Jezuickiej i warstwy jej rujnacji wskazują, że prawdopodobnie w w. XVII na skutek pożaru zniszczona została północna pierzeja ulicy na wysokości obecnej ul. Jezuickiej 16. Przypuszczenie to wspiera fakt, że na planach Lublina z XVIII i XIX w. nie zaznaczono w tej części miasta żadnej zabudowy. Dokładne jednak rozpoznanie podziału i charakteru zabudowy tylnej działki będzie możliwe dzięki odsłonięciu zasypanych piwnic. Względy konstrukcyjne i bezpieczeństwa z tym związane powodują, że leży to poza zasięgiem możliwości ekipy archeologicznej.

Badania do czasu podjęcia próby zagospodarowania tego terenu nie będą kontynuowane.

Morağ, st. II
gm. loco, woj. olsztyńskie

ARCHEO-ADAM

Badania i nadzory prowadził mgr A. Mackiewicz. Finansowane przez Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo-Produkcyjne „Alfa” Sp. z o. o. (inwestor pośredni) w Morağ. Pierwszy sezon badań. Stare miasto, osadnictwo średniowieczne i nowożytne, XIV-XIX w.

Prace archeologiczne w Morağ na st. II — wykopy 11 i 12a-12d — objęły swym zasięgiem teren działki po rozebranych budynku u zbiegu ulic Herdera i Kościelnej oraz wykopy pod kanalizację deszczową i odwadniającą realizowanej inwestycji. Prowadzono je od 29 sierpnia do 2 listopada 1994 r. w dwóch etapach:

Etap I — badania archeologiczne u zbiegu ulic Herdera i Kościelnej, czyli wykop oznaczony numerem 11 w obrębie st. II. Granice wykopu określał plan realizacyjny nowo projektowanego budynku oraz granice budynku rozebranego, tak więc miał on kształt nieregularny i wymiary ca 13 x 25 m. Prace w jego obrębie trwały od 29 sierpnia do 27 września 1994 r.

Etap II — nadzory archeologiczne nad wykopami pod kanalizację deszczową i odwadniającą dla realizowanej inwestycji. Prace te z przerwami trwały od 23 września do 2 listopada 1994 r. Wykop pod kanalizację oznaczono numerem 12 w obrębie st. II. W sumie zadokumentowano 4 odcinki wykopu oznaczone literami od a do d.

W wyniku przeprowadzonych prac zarejestrowano między innymi relikty prymitywnej, średniowiecznej zabudowy drewnianej, głównie we wschodniej i zachodniej części wykopu, oraz fragm. zabudowy w części środkowej wykopu, przy profilach południowo-zachodnim i północno-wschodnim. Średniowieczną proveniencję odsłoniętych reliktyw potwierdziły badania dendrochronologiczne, które zostały przeprowadzone przez dr. M. Krapca z Krakowa. Badania te wykazały, iż odsłonięte konstrukcje można datować na 1. poł. XIV w., a więc okres lokacji miasta. Ponadto uchwycono pierwotny poziom w postaci bruku kamiennego ułożonego bezpośrednio na calcu w części południowej wykopu. Ciekawym elementem jest także studnia drażona z pnia dębowego, odkryta przy profilu południowo-zachodnim na 9-ym metrze, a także beczki drewniane wkopane w ziemię w obrębie budynków mieszkalnych, służące prawdopodobnie jako spizarnie (niestety były one opróżnione). W zachodniej części wykopu, w obrębie budynku drewnianego natrafiono na pozostałości latryny o wymiarach 1,8 x 3 m, z której pozyskano znaczną ilość zabytków, i to zarówno z surowców organicznych, jak i nieorganicznych. Budynek, w obrębie którego wystąpiła latryna, miał wymiary 4,8 x 4 m. Niewielki był również budynek we wschodniej części wykopu — jego powierzchnia nie przekraczała 12 m². W obrębie wykopu 11 natrafiono także na średniowieczną latrynę zbudowaną z dwóch ustawionych jedna na drugiej beczek klepkowych. Wystąpiły tu także 2 latryny, które należy określić jako współczesne. W obrębie wykopu 12d zarejestrowano średniowieczną lodownię, w której zalegały m.in. całe naczynia średniowieczne. Niestety, niewielka szerokość wykopu usytuowanego na drodze dojazdowej do budowy oraz stojący na jego skraju duży silos na cement uniemożliwiały